

IVONA BŘEZINOVÁ

WWW.

bez-bot.

CZ

cattacan

www.bez-bot.cz

IVONA BŘEZINOVÁ

www.

bez-bot.

CZ

CATTACAN

cattacan

Prostřednictvím
Nadačního fondu Emil
podporujeme
mladé handicapované
sportovce.

www.emilnadace.cz

© Ivona Březinová, 2018
Obálka, ilustrace a sazba © Jakub Troják, 2018
© Cattacan, s. r. o., 2018

ISBN: 978-80-907187-0-8

**Odborné konzultace a informace
při tvorbě této knihy laskavě poskytli**

Otto Bock ČR s.r.o.,
www.mojeproteza.cz

MUDr. Pavlína Nosková, Ph.D.,
anestezioložka

Mgr. Helena Březinová,
zdravotní sestra, EMG laborantka

Mgr. David Lukeš,
ředitel Centra Paraple, o.p.s.

Pavel Fiala,
hlavní ortotik-protetik Centra technické ortopedie České Budějovice

Tomáš Nevěčný,
basketbalista na vozíku a handbiker

Obsah

„1 # BEN“

„2 # BRAUN“

„3 # DNO“

„4 # VZTEK“

„5 # STRACH“

„6 # KLUK“

„7 # SMÍCH“

„8 # ŠOK“

„9 # PÁD“

„10 # KOP“

„11 # RÚT“

„12 # KROK“

„13 # START“

1 # BEN

000
3

Bílo. Všude bílo. Nohy vyjíždějí mělké oblouky. Jeden za druhým. Vidím jen špičky lyží rozvibrovaných rychlostí. Neměl bych zpomalit? Točí se mi hlava...

Pořád jedu? Jak to, že pořád jedu? Do kopce? Hlavou dolů? Chce se mi zvracet. Měl bych zastavit. Nejde to. Proč to nejde? Lyže se boří do bíla, které neklade žádný odpor...

Hlava vyplouvá z helmy a visí nad hradbou hor jako zářící úplněk. Možná to nejsou hory. Mohly by to být mraky. A ta hlava... šklebí se... zírání na mě mýma očima. Zvracím.

„Klid. Klid, to bude dobrý,“ slyším hlas.

Kdosi mi otírá pusou od zvratků. Marně se snažím proniknout mlhou. Oči nezaostří.

„Nemůžu...“

„Co nemůžeš?“ ptá se.

„Zastavit.“

„Už jsi zastavil,“ ujišťuje mě, ale vím, že lže, protože pořád jedu, čím dál rychleji.

Propadám se do měkkého vláčného hlasu, který nemá dno...

„Ještě pořád se neprobral?“

„Probral. Ale už zase usnul.“

„Nechte ho spát.“

Bílo, bílo, bílo. Špičky lyží rozrážejí hluboký prašan jako přídě zaoceánských lodí. Co je na druhé straně bílého moře? Dlouhá, bílá pláž...

„Bene! Chlapečku!“

Volaný účastník nepřijímá. Prosim, opakujte volání později.

„Kdy se probudí?“

„Už brzy, paní Braunová. Musíme být trpěliví.“

Vyburcuje mě pronikavý skřípot. Kov se tře o kov, ostře, jakoby s nářkem. Ale oči vytřeštím do jemně tikajícího ticha. Třeba se mi ten zvuk jenom zdál.

„No konečně. Prospal ses.“

Zatěkám pohledem do stran.

„Jak je?“ slyším.

„Blbě.“

„Neboj. Zlepší se to.“

„Mám... žízeň.“

Skloní se nade mnou celá v bílém. Zasněžená do cukrářské uniformy. Na rtech ucítím brčko a v brčku čaj.

„Napij se. Pak zajdu pro doktora.“

Překvapením se rozkašlu.

„Nejsem v cukrárně?“

„Co?“ uletí jí smích. „Ne. Jsi v nemocnici.“

Její kroky zanikají v řinčení řetězů. Chci si rukama zapat uši, ale nemám sílu je zvednout. Nemám sílu vůbec na nic. Usínám.

„Benjamíne!“

Máma? Máma. Připadá mi hrozně malá. Ale jak se blíží, narůstá do obřích rozměrů. Z ramen jí vlajou zplihlá zelená křídla. Vrhá se k mé posteli, jako by mě neviděla rok. Rozespale mžourám. Zahlédnu tátovu typicky se klátící postavu. A Vendy. Drží za ruku malýho kluka. To je přece Damík! Proč jsou tu všichni? A v těch halabala uvázaných zelených pláštích. Náhle mi zatrne. Jsem v nemocnici. Všechny ty přístroje kolem... Co když... umírám? Chtěl bych se posadit, ale jsem tak strašně unavený. Nemůžu...

„Co se stalo?“ vysoukám ze sebe a plný náhlé úzkosti těkám z jednoho na druhého.

Postavy podivně splývají. Zkusím mdle zatřepat hlavou, abych zahnal mlhu, která se v cárech povaluje místností. Usilovně se soustředím na jejich obličeje. Máma má červený oči. Vendy rozmazaný. Damián vykulený. Táta... nevím. Táta očima uhýbá.

„Tak co je, sakra?“

„Měl jsi nehodu,“ hlesne máma. „Na lyžích.“

Hlavou mi probleskne krátký vizuální vjem. Sedím s Oskarem na dvousedáčce lanovky. Hádáme se. Nevím kvůli čemu, ale je to vážné. Strkáme do sebe. Křičíme. Nejradši bych Oskiho shodil. On mě asi taky. Obličej má plný vzteku, kámoš. Kámoš? Tak proč...

0

9

„Spadli jsme z lanovky?“ ptám se zděšeně. „Co je s Oskim?“

„Oskar je... musel... je v péči psychologů,“ vysvětluje zmateně Vendy.

V jejím hlase slyším, že věta má pokračování. Jenže žádné pokračování nepřichází.

„Oni přece nespadli z lanovky,“ přeruší nakonec dusivé ticho Damián.

Vidím, jak ségra prudce cukne rukou, za kterou malého brášku pořád ještě drží. Připadá mi, jako by švihla bičem. Ssss, ssss. Třepu hlavou, abych ten zvuk zastavil. Damián na ségru ublíženě pohlédne. Ona však očima vyhledá můj obličej plný otázek a vykřičníků.

„Jel jsi moc rychle,“ řekne a zkousne si ret.

Rychle. Jak moc rychle? Zmateně uvažuji, co to znamená. Vždycky jezdím rychle. Už od mala. Když mi byly tři, postavil mě táta na opravdický lyže. Ne na ty plastový tlapáky, na kterých jsem se klouzal, sotva jsem se naučil chodit. Dostal jsem opravdický lyže s pořádnou skluznicí a s bezpečnostním vázáním. Na hlavu mi dali helmu...

Podvědomě hledám očima místo, kde jsem zahlédl vznášející se hlavu připomínající úplněk. Je tam jen holá bílá zeď.

... kolem pasu horolezecký lano, jehož druhý konec táta třímal pevně v ruce. Malý lyžař na vodítku. Abych tátovi neujel. V devíti jsem mu ujížděl doopravdy. To už jsem byl v oddílu. S Oskim nerozlučná dvojka na soustředěních i na závodech... Srostlí lyžema... Řítíme se dolů šusem... kov skřípe o kov...

„Dole jelo auto,“ zahání malý bráška moje halucinogenní představy. „Sypač,“ dodává důležitě.

Vendy mu opět nerudně škubne rukou.

„Jel jsi moc rychle,“ opakuje ségra znovu. „Neubrzdlis to. Nemohls to ubrzdit. Ani on ne.“

„Oskar?“ ptám se.

„Ne Oskar. Ten řidič.“

„No nazdar,“ hlesnu. „Mám otřes mozku, co? Proto se mi všechno tak divně motá.“

„Hlava je našťestí v pořádku,“ ujme se konečně zase slova máma.

Asi vypadám pěkně zuboženě, když se na tak dlouho musela odmlčet. O tátovi ani nemluví... čekám, že se-bou každou chvíli sekne.

„Odesly... odesly to nohy,“ vysouká ze sebe máma přiškrceným hlasem.

V tu chvíli vnímám úplně ostře.

„Takže mám po sezóně,“ vzdychnu. Ale hlavně že žiju, ne?“ Pokusím se na mámu usmát. „A že jsem si nezlomil páteř. Nohy cítím, tak je to v cajku.“

Všimnu si, jak máma strne. Ohlédne se po tátovi. Táta zavírá oči. Damián otvírá pusku, ale Vendy mu ji rychle přikrývá dlaní. Něco mi uniká, ale nevím co. Nedokážu se soustředit. Co je? Co se všichni tak tváří?

„Brácho... ty... ty cítíš nohy?“ nakloní se Vendy nad lůžko.

Vpíjí se mi do očí. A já do jejích. Máme je úplně stejné. I Damián má oči jako ségra a já. Damiánovy oči teď nevidím. Ale Vendiny se vlhce lesknou. Brečí? Proč?

„Jasně že cítím nohy. Mám je zlomený? Obě?“

Máma hlasitě vzlykne. Táta v podivném náklonu vybíhá z místnosti. Ve dveřích se srazí s cukrářkou. Hm, asi to není cukrářka. A s doktorem.

„Tak co je?“ zařvu na Vendy a rukou nečekaně rychle chňapnu po jejím zápěstí.

Trhne sebou, jako by dostala zásah elektrickým proudem. Impuls projede až do Damiána, ale Vendiny ruky se nepustí. Vendy se zhluboka nadechne. Nelíbí se mi to. Naposled se takhle zhluboka nadechovala, když měla našim oznámit, že ji nevzali na gympl. Nakonec ji stejně vzali. Byla hned pod čarou.

„Bráško... ty nohy ti...“ zadrhne se a křečovitě nakrčí nos.

„Smrděj?“ snažím se jí napovědět.

Vendy na mě vytřeští oči. Damík vyprskne a vzápětí slízne pohlavek. Od mámy. V tu chvíli ke mně přistoupí doktor.

„Bene. Jsem doktor Křístek. Vedl jsem tvou operaci. Museli jsme provést... ehm... snesení obou nohou. Je mi to líto.“

„Jaký snesení?“ nechápavě se rozhlížím.

Máma a ségra zírají do podlahy. Lékař znovu otvírá ústa, ale Damík je rychlejší.

1

1

„Museli ti ty nohy uříznout,“ říká bezelstně, jak mi chce napovědět.

Vendy se zapotácí. Obejme plačící mámu. Mám na všechny vztek. Proč hrajou tu blbou komedii?

„Co to plácáš za kraviny?“ osopím se na malého bráchu. Damián polekaně couvne.

„Nepládám,“ hlesne pak vzdorovitě.

„Snad vím, jestli mám nohy, ne!“ křičím.

Doktor kýve na sestřičku – cukrářku. Ta poodhrne příkrývku na mojí posteli. Ruka se jí trochu chvěje. Podívá se na mě, tvář uhnětenou z marcipánového soucitu. Vyčkává.

Nechci se tam podívat. Nepřistoupím na tu jejich pitomou hru. Ale uvnitř v koutku hlodá strach. Nechci se podívat, protože se bojím, co uvidím. Co když...

Už už se rozhoduju, že nejdřív nohama pohnu. Pohyb přece znamená existenci. Jenže zrak je nakonec rychlejší. A tak se podívám...

1

Budím se, protože někdo příšerně řve. Je to tak pronikavý zvuk, že si zacpávám uši, abych ten křik neslyšel. V tu chvíli mi dochází, že to řvu já.

2

„Co se děje?“ přibíhá postava v bílém a rychlýma očima přejeđe monitory přístrojů.

„Nevím,“ jektám. „Něco se mi zdálo. Kde to vůbec jsem?“

„Pořád ještě na JIPu.“

„Na JIPu?“ opáčím. To slovo mi nedává smysl.

„Na jednotce intenzivní péče,“ slyším vysvětlující odpověď.

No jasně. JIPka, docvakává mi konečně. Ale co tu dělám?

„Co tu dělám?“ ptám se bílé paní.

„Jsi po... po operaci. Pan primář rozhodl, že tu ještě dneska přespíš. Zítra už tě převezeme na normální pokoj.“

Po operaci. Vmžiku se mi všechno vybaví. V týle cítím mrazení, které rychle postupuje páteří až dolů k nohám. Nepředstavitelný chlad už cítím až v konečcích prstů. Do pat se mi zapichují ostré jehly. Bolí to, ale říčím smíchy. Zmítám se na lůžku. Ne hrůzou, ale radostí. Nikdy bych neřekl, že budu za bolest tolik vděčný. Byl to omyl. Nebo možná ne omyl. Byl to sen. Já přece nohy mám!

„Mám nohy!“ vřeštím ochraptěle a snažím se vstát.

„Ještě lež,“ tlačí mě bílá paní zpátky na lůžko. „Na vstávání máš zatím čas.“

„Nechci ležet. Chci jít domů!“ peru se s ní.

„Přidejte mu morfin,“ slyším zeleného mužíčka v plátěné čepičce.

„Kolik miligramů?“

Odpověď zaznívá z nepředstavitelné dálky. Tak daleko už nikdy nedojdu, pomyslím si a tělo mi vlaje v kusých cárech, až nakonec zplihne u žerdi lůžka.

„Vzbud' se. Je ráno, Benjamine.“

Kdosi mě lehce plácá po tvářích. Malátně se oženu rukou.

„Co je? Ještě mi nezvonil budík.“

Chci se obrátit na bok, ale nějak to nejde. Zpozorním. Otevřu oči. Zírám do cizí mužské tváře.

„Chyt' se mě kolem krku.“

Odmítavě se zašklebím.

„Tak dělej. Potřebuju tě přenýst na jiný lůžko.“

„Přelezu sám,“ odseknu.

„To sotva,“ ucedí chlápek. „Chyt' se. A hni sebou, nemám na starost jenom tebe.“

„Tohle jsem jako neslyšela, pane Hvožděle,“ zazní úsečně od dveří. „Věřím, že i na konci směny v sobě najdete dost empatie, aby...“

„Ale no jo. Sorry, mladej. Můžeš se mě chytit?“

Můžu. Ale nechci. Vzdorovitě zírám ke stropu.

„Tak ne, no,“ slyším.

Chlápek mě přetáčí na bok. Pak na záda a zase na bok. A znovu na záda. Než se naděju, vyjídám na pojízdném lůžku z místnosti. Nad hlavou se mi střídají světla. Jedno zběsile pomrkává. Radši zavřu oči a nechám se vézt tím nepříjemným týpkem pryč. Musím ale uznat, že mu to šlo dobře, to nakládání. Podezřele dobře. V náhlém vnuknutí zvedám hlavu. Pohled na nohy přikryté jen prostěradlem mě zkosí zpátky do lehu. Nejsou tam. Já fakt nemám nohy!

Zpočátku měli snahu se mnou mluvit. Sestřičky a pak i doktoři při vizitě. Nereaguju.

1

3

Přinesli snídani. Neotvírám pusou. Vzdali to. Prý si mám říct, až budu mít hlad. To se načekaj. Už nikdy nebudu mít hlad!

Nasadili na mě psychologa. Asi. Co jiného by to bylo? Mluví. Přinejmenším se mu hýbou rty. Docela dlouho. Vnímám jen bzučení vzdáleně připomínající lidský hlas. Odpískává to, když vidí, že ho vůbec neposlouchám. Kdyby u mé postele zhebnul, bylo by mi to ukradený.

Pozorují mě. Chodí se na mě dívat pod nejrůznějšími záminkami. Pokládají mi otázky v naději, že se chytnu a odpovím. Jenže já už v životě nepromluví! Zapouzdřený do svého odřeného světa usínám.

Probouzí mě hluk rozrážených dveří. Na pojízdném lůžku přivázejí dalšího pacienta.

1 „Tak, Bene. Aspoň tu nebudeš sám,“ hlásí stěhovák v bílém naprosto nadbytečně.

4 Nejdřív mě zaplaví vlna nechuti. Já přece chci být sám. Nestojím o ničí přítomnost. Nestojím o cizí zvuky. O cizí pach. Chci jim říct, aby ho odvezli. Po chvíli zjišťuju, že je mi to vlastně putna.

„Ahoj,“ slyším z vedlejšího lůžka nesmělý pozdrav, sotva za stěhovákovým vozíkem zaklapnou dveře.

Nereaguju.

„Ahoj,“ snaží se hlas naléhavěji vetřít do mého vesmíru. „Já jsem Emil.“

Bez komentáře. Ani se nepohnu. I přivření víček by byla odpověď.

„Tak... nic. Promiň.“

Nevím, za co se omlouvá. Je vzduch.

Celé dopoledne nehnutě ležím. Nespím, jen tupě zírám do stropu, aniž bych ho viděl. Stal jsem se loutkou. Nevnímám žádnou bolest. Nevidím, neslyším, necítím. A nepřemýšlím. To je ze všeho vůbec nejtěžší. Nepřemýšlet.

Nakonec to řeším tak, že si v duchu pořád dokola přeríkávám abecedu. Písmena bez obsahu vytěsňují písmena s obsahem. Po chvíli se mi to ale tak zautomatizuje, že mezi bezobsažnými písmeny vystrkují růžky drobné situace. Když hrozí, že se slíjí v proud ucelených myšlenek,